

PREVENCE A OBRANA ZAMĚSTNAVATELE PŘI KONTROLE INSPEKCE PRÁCE

Zaměstnavatelé mají pro zaměstnávání lidí právními předpisy uloženu celou řadu povinností, avšak pouze v případě dopuštění se těch pochybení, která jsou označena za přestupky (dříve nazývané správní delikty), hrozí zaměstnavatelům pokuty a další související nepříjemnosti.

Tato přednáška Vám pomůže správně postupovat, abyste pokud možno spáchání přestupku předešli. Zaměříme se na přestupky, které jsou inspekcí práce nejčastěji kontrolovány, a kterých se i poctiví zaměstnavatelé z důvodu nesprávného nebo neúplného pochopení složité právní úpravy nevědomky dopouštějí.

Současně získáte přehled, jak správně postupovat při samotné kontrole a jak se správně obhajovat při nesouhlasu s výsledky kontroly nebo uloženou sankcí.

Přednáška je určena pracovníkům personálních (HR) oddělení, mzdovým účetním, členům statutárních orgánů, ředitelům a dalším vedoucím pracovníkům (manažerům) i firemním právníkům.

Mgr. Tomáš LIŠKUTÍN je advokát, který se specializuje na pracovní právo. Má zkušenosti z tříletého působení v advokátní kanceláři PRK Partners a v současnosti vede devátým rokem vlastní advokátní kancelář, ve které poskytuje právní poradenství, připravuje a kontroluje smlouvy a věnuje se řešení sporů, a to ve formě mimosoudního vyjednávání o smíru i řešení sporů v soudních řízeních. Věnuje se rovněž odborné publikační činnosti a lektoruje řadu právnických seminářů pro zaměstnavatele.

Společnost Alfa Software, s.r.o. zajistila tisk této brožury z podkladů dodaných jednotlivými lektory a nenese odpovědnost za případné chyby nebo nepřesnosti v podkladech obsažené.

OBSAH PŘEDNÁŠKY

PREVENCE PŘED PORUŠENÍM VYBRANÝCH POVINNOSTÍ

- rovné zacházení
- ochrana soukromí a osobních práv
- pracovní poměr a dohody
- odměňování zaměstnanců
- pracovní doba
- BOZP
- agenturní zaměstnávání
- náhrady, dovolená a součinnost zaměstnavatele

POZNÁMKA K NASTAVENÍ SPOLUPRÁCE S OSVČ

PŘÍPRAVA NA SPRÁVNÝ POSTUP PŘI KONTROLE INSPEKCE PRÁCE

- průběh kontroly a navazujících řízení
- zahájení kontroly a oprávnění kontrolujícího
- povinnosti kontrolujícího
- práva a povinnosti kontrolované osoby
- protokol o kontrole a vyřízení námitek
- příkaz k zaplacení pokuty
- správní (přestupkové) řízení

ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ

- diskuze a odpovědi na dotazy

PREVENCE A OBRANA ZAMĚSTNAVATELE PŘI KONTROLE INSPEKCE PRÁCE

Mgr. Tomáš Liškutín, advokát

1

ÚVOD

- Při porušení některých povinností (zejména těch méně významných), nehrozí zaměstnavateli žádná sankce a takové porušení nanejvýš vytkne inspektor v protokolu o kontrole
- Jinak je tomu v případě přestupků (dříve nazývaných správní delikty), za jejichž spáchání hrozí zaměstnavateli **sankce**
- V některých případech vedle zaplacení pokuty musí zaměstnavatel **poskytnout zaměstnancům i příslušná plnění**
- Nad rámec uložené sankce mohou být doměřeny povinnosti v oblasti **daní anebo odvodů na sociální a veřejné zdravotní pojištění**

2

PŘESTUPEK A JEHO PRÁVNÍ ÚPRAVA

- Přestupek je **jednání nebo opomenutí, které je zákonem popsáno jako nežádoucí, jelikož ohrožuje veřejně chráněný zájem** (např. porušení BOZP)
- **Objektivní odpovědnost** zaměstnavatele za přestupky (za výsledek bez ohledu na zavinění)
- **Absorpční zásada** při souběhu a kumulaci přestupků
- **Trvající přestupky a počátek nového skutku**
- Společenská škodlivost přestupku je podmínka odpovědnosti zaměstnavatele

3

ZÁNIK ODPOVĚDNOSTI ZA PŘESTUPEK

- Promlčecí doba přestupku činí **3 roky**, jde-li o přestupek, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100 000 Kč
- Promlčecí doba **počíná běžet** dnem následujícím po dni spáchání přestupku
- Inspekce práce tedy může správní řízení zahájit ve lhůtě 3 let ode dne následujícího po dni, kdy došlo k poslednímu zjištěnému přestupku (např. nevyplacení části mzdy v souladu se zásadou rovného zacházení)
- Promlčecí doba může být za splnění zákonných podmínek delší, dojde-li ke stavení nebo přerušení promlčecí doby, nejvýše však **5 let**, přičemž do této doby se nezapočítávají časové úseky stavení promlčecí doby

4

PŘEHLED PŘÍSLUŠNÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Kontrolní řád (zákon č. 255/2012 Sb.)

Zákon o inspekci práce (zákon č. 251/2005 Sb.)

Zákon o zaměstnanosti (zákon č. 435/2004 Sb.)

Zákon o odpovědnosti za přestupky (zákon č. 250/2016 Sb.)

Správní řád (zákon č. 500/2004 Sb.)

Soudní řád správní (zákon č. 150/2002 Sb.)

5

**Prevence
před porušením vybraných povinností**

6

ROVNÉ ZACHÁZENÍ (§ 24)

- **nezajistí rovné zacházení** se všemi zaměstnanci, pokud jde o jejich pracovní podmínky, odměňování za práci a poskytování jiných peněžitých plnění a plnění peněžité hodnoty, a odbornou přípravu a příležitost dosáhnout funkčního nebo jiného postupu v zaměstnání (1M)
- **diskriminuje zaměstnance** (1M)
- **postihne nebo znevýhodní zaměstnance** proto, že se zákonným způsobem **domáhal svých práv** a nároků vyplývajících z pracovněprávních vztahů (1M)
- neprojedná se zaměstnancem nebo na jeho žádost se zástupci zaměstnanců jeho stížnost na výkon práv a povinností vyplývajících z pracovněprávního vztahu (400t)

7

OCHRANA SOUKROMÍ A OSOBNÍCH PRÁV (§ 24a)

- **naruší soukromí** zaměstnance na pracovištích a ve společných prostorách zaměstnavatele (1M) *např. nepřiměřená kontrola zasahující do soukromí zaměstnance*
- **neinformuje zaměstnance o rozsahu kontroly** a o způsobech jejího provádění (100t)
- **vyžaduje od zaměstnance informace**, které bezprostředně **nesouvisejí s výkonem práce** a se základním pracovněprávním vztahem (1M) *např. rodinné a majetkové poměry*

8

PRACOVNÍ POMĚR A DOHODY (§ 25)

- poruší stanovené povinnosti při **vzniku, změnách nebo skončení** pracovního poměru, dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti (2M) *např. neposkytnutí informací o pracovních podmínkách*
- neuzavře **písemně pracovní smlouvu**, dohodu o provedení práce nebo dohodu o pracovní činnosti (10M) *např. ústní nebo jen naskenované DPP/DPČ*
- nezajistí, aby zaměstnanec **nepřekročil stanovený rozsah práce** konané na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti (2M)

9

ODMĚŇOVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ (§ 26)

- **neposkytne** ve stanoveném termínu **mzdu nebo plat** nebo některou složku (2M)
- neposkytne zaměstnanci **odměnu** za vykonanou práci podle **dohody o práci konané mimo pracovní poměr** (2M)
- provede bez dohody o **srážkách ze mzdy nebo platu** jiné než stanovené srážky (2M) *např. provedení srážky na základě neplatné dohody o srážkách*
- nekompensuje **práci přesčas** (1M)
- nekompensuje **práci ve svátek** (1M)
- neposkytne srovnatelnému zaměstnanci **stejnou mzdu nebo plat** (500t) *např. nepřiznání bonusu*

10

PRACOVNÍ DOBA (§ 28)

- nezajistí splnění podmínek při **rozvržení pracovní doby**, nestanoví začátek a konec pracovní doby a rozvrh pracovních směn (2M)
- nezajistí **nepřetržitý odpočinek** mezi dvěma směnami nebo nepřetržitý odpočinek v týdnu (1M)
- nařídí **práci přesčas** nesprávně nebo **ve vyšším rozsahu** (2M)
- vyžádá nebo umožní výkon **práce přesčas nad zákonný limit** (1M)
- nevede **evidenci pracovní doby** (400t) *např. neevidování začátků a konců směn*
- nepřihlédne při zařazení do směn k potřebám **zaměstnanců pečujících o děti** (300t)

11

BOZP (§ 30, § 32 a § 33)

- nedodrží povinnosti při **zajišťování bezpečnosti práce** (2M)
- nezajistí přijetí **opatření** potřebných k **prevenci rizik** (2M)
- neposkytne bezplatně **osobní ochranné pracovní prostředky**, pracovní oděvy a obuv, mycí, čisticí a dezinfekční prostředky nebo ochranné nápoje (1M)
- nevyhotoví záznam o **pracovním úrazu** nebo nevede dokumentaci ve stanoveném rozsahu (1M)
- nezajistí **bezpečnost fyzických osob** zdržujících se **na pracovištích** (1M)

12

ZVLÁŠTNÍ PRACOVNÍ PODMÍNKY (§ 31)

- **nepřevede** těhotnou zaměstnankyni, zaměstnankyni do konce devátého měsíce po porodu nebo zaměstnankyni, která kojí, **na jinou vhodnou práci** (1M)
- poruší postup při **vysílání** těhotné zaměstnankyně, zaměstnance pečujícího o dítě nebo o jinou závislou osobu **na pracovní cestu** nebo postup při přeložení (500t)
- **nevyhoví žádosti** zaměstnance pečujícího o dítě nebo o jinou závislou osobu **o kratší pracovní dobu** nebo jinou **vhodnou úpravu pracovní doby**, přestože v tom nebrání vážné provozní důvody (300t)
- zaměstná **mladistvé zaměstnance** nepřiměřenými nebo zakázanými pracemi (1M)

13

AGENTURNÍ ZAMĚSTNÁVÁNÍ (§ 33a)

- nezajistí, aby agenturní zaměstnanec nebyl **současně zaměstnán** u uživatele, nebo konal v témže měsíci práci na základě přidělení jinou agenturou práce (1M)
- nezajistí, aby dohoda o přidělení agenturního zaměstnance byla uzavřena **písemně** a splňovala **obsahové náležitosti** stanovené v § 308 odst. 1 písm. a) až e), g) a h) zákoníku práce (1M) *např. dobu dočasného přidělení zaměstnance*
- nesplní **povinnosti** stanovené v § 309 nebo § 309a zákoníku práce (1M) *např. nezajištění srovnatelných pracovních a mzdových podmínek*
- jako uživatel nezajistí, aby dohoda o dočasném přidělení zaměstnance agentury práce obsahovala údaje o **pracovních a mzdových nebo platových podmínkách srovnatelného zaměstnance** nebo tyto údaje uvede nepravdivě (1M)

14

NÁHRADY (§ 27), DOVOLENÁ (§ 29) A SOUČINNOST (§ 23)

- neposkytne zaměstnanci **náhradu mzdy nebo platu** nebo **náhradu výdajů spojených s výkonem práce** (200t)
- poruší stanovené povinnosti vztahující se k délce dovolené za kalendářní rok nebo její poměrné části, k dodatkové dovolené, **čerpání dovolené** nebo určení jejího nástupu (200t) *např. nenařízení dovolené v daném roce*
- poruší **povinnosti součinnosti zaměstnavatele** vůči příslušným odborovým orgánům, radám zaměstnanců nebo zástupcům pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (200t) *např. neprojednání hromadného propouštění s odbory*

15

DALŠÍ PŘESTUPKY (§ 140 ZOZ)

- nesplní **oznamovací povinnost** nebo **nevede evidenci** podle zákona o zaměstnanosti, *např. nenahlášení výkonu práce cizince* (100 t)
- ve stanovené lhůtě písemně **nevykáže dlužné mzdové nároky** zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele (500t)
- **nemá v místě pracoviště kopie dokladů prokazujících existenci pracovněprávního vztahu** (500t)
- poruší zákaz **diskriminace** nebo nezajistí **rovné zacházení** podle zákona o zaměstnanosti, *např. diskriminační pracovní inzerát* (1M)

16

DALŠÍ PŘESTUPKY (§ 140 ZOZ)

- nevede **evidenci** zaměstnáváných **osob se zdravotním postižením** nebo evidenci pracovních míst vyhrazených pro osoby se zdravotním postižením (1M)
- nesplní povinnost zaměstnat osoby se zdravotním postižením ve výši **povinného podílu** (1M)
- **zprostředkuje zaměstnání bez povolení** nebo jiným způsobem poruší při zprostředkování zaměstnání zákon o zaměstnanosti nebo dobré mravy (2M)
- **zastřené zprostředkovává zaměstnání** nebo výkon zastřeného zprostředkování zaměstnání umožní (10M)
- umožní **výkon nelegální práce** *např. chybějící povolení u cizinců nebo Švarcsystém* (10M)

17

POZNÁMKA K NASTAVENÍ SPOLUPRÁCE S OSVČ

1. Seznámení se s odlišnostmi obchodních a pracovních vztahů
2. Výběr a revize vhodné smluvní dokumentace
3. Nastavení realizace spolupráce
4. Příprava na správný postup při kontrole

18

Správný postup při kontrole inspekce práce

19

PRŮBĚH KONTROLY A NAVAZUJÍCÍCH ŘÍZENÍ

- **Kontrola**
  - Kontrola na pracovišti
  - Protokol o kontrole
  - Vypořádání případných námitek
- **Přestupkové řízení**
  - Přestupkové řízení v I. stupni (oblastní inspektoráty)
  - Odvolací přestupkové řízení (SÚIP)
- **Soudní přezkum rozhodnutí o uložení pokuty**

20

ZAHÁJENÍ KONTROLY A OPRÁVNĚNÍ KONTROLUJÍCÍHO

- Kontrola je obvykle zahájena **předložením průkazu** na místě kontrolované osobě nebo jiné osobě, jež je přítomna na místě kontroly (povinná osoba)
  - na udání osoby předzvěstné
  - i bez podnětu (z moci úřední dle plánu kontrol)
- Inspektor je v souvislosti s výkonem kontroly zejména **oprávněn**
  - **vstupovat do staveb, dopravních prostředků, na pozemky a do dalších prostor**
  - požadovat prokázání **totožnosti** fyzické osoby, jež je přítomna na místě kontroly
  - provádět **sledování, prohlídky** a pořizovat **obrazové nebo zvukové záznamy**
  - požadovat součinnost potřebnou k výkonu kontroly, zejména **poskytnutí údajů, dokumentů a věcí** vztahujících se k předmětu kontroly nebo k činnosti kontrolované osoby (500t)

21

POVINNOSTI INSPEKTORŮ

- **Předložit** kontrolované osobě nebo povinné osobě **průkaz**
- **Zjistit stav věci** v rozsahu nezbytném pro dosažení účelu kontroly
- **Šetřit práva a oprávněné zájmy** kontrolované osoby, povinných a třetích osob
- Zachovávat **mlčenlivost** o všech skutečnostech, o kterých se při kontrole dozvěděl
- Vydat **potvrzení o zajištěných originálních podkladech**, a pominou-li důvody jejich zajištění, neprodleně je vrátit
- **Umožnit kontrolované osobě účastnit se kontrolních úkonů** při výkonu kontroly na místě, nebrání-li to splnění účelu nebo provedení kontroly
- Vyhotovit a doručit kontrolované osobě **protokol o kontrole**

22

PRÁVA KONTROLOVANÉ OSOBY

- Požadovat po inspektorovi předložení **průkazu** (pověření ke kontrole)
- Namítat **podjatost** inspektora nebo přizvané osoby
- Podat **stížnost na postup** inspektorů
- **Seznámit se** s obsahem protokolu o kontrole
- Podávat **námítky** proti kontrolním zjištěním uvedeným v protokolu o kontrole
- Podat ve lhůtě určené inspektorem **písemnou zprávu o odstranění nedostatků zjištěných kontrolou**, pokud o to inspektor požádá

23

PROTOKOL O KONTROLE A VYŘÍZENÍ NÁMITEK

- Protokol o kontrole obsahuje formální náležitosti a **kontrolní zjištění** s uvedením nedostatků
- Námítky lze podat ve lhůtě **15 dnů ode dne doručení protokolu** o kontrole; podávají se písemně, musí z nich být zřejmé, proti jakému **kontrolnímu zjištění** směřují, a musí obsahovat **odůvodnění** nesouhlasu s tímto kontrolním zjištěním
- Nevyhoví-li námítkám **vedoucí kontrolní skupiny**, vyřídí je **nadřízená osoba** inspektora tak, že jim **vyhoví, částečně vyhoví nebo je zamítne** (výjimečně se námítky vyřídí až v rámci přestupkového řízení)
- Kontrolní zjištění mohou být oznámena orgánům státní správy (např. finančnímu úřadu), orgánům činným v trestním řízení a osobě předzvěstné

24

PŘÍKAZ K ZAPLACENÍ POKUTY

- **Pokutu lze uložit formou písemného příkazu**
- Příkaz může inspekce práce vydat, považuje-li **skutkové zjištění za dostatečné** (v řízení o vydání příkazu může být **jediným podkladem kontrolní protokol**)
- Proti příkazu může ten, jemuž se povinnost ukládá, podat **odpor ve lhůtě 8 dnů** ode dne oznámení příkazu
- Odpor se podává u inspektorátu práce, který příkaz vydal; podáním odporu se **příkaz ruší**, řízení pokračuje a je možné se obhajovat vč. polehčujících okolností
- Příkaz, proti němuž nebyl podán odpor, se stává **pravomocným a vykonatelným rozhodnutím**

25

SPRÁVNÍ (PŘESTUPKOVÉ) ŘÍZENÍ

- Zahájení doručením oznámení o zahájení řízení; **právo na právní zastoupení**
- Oblastní inspektorát má zjistit stav věci tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti, a vzít v úvahu **vše, co účastník řízení uvede** (nemůže vycházet pouze z kontrolního protokolu)
- **Konkrétní** (skutková i právní) **obhajoba závisí na okolnostech jednotlivého případu**; důkazními prostředky jsou zejména listiny, e-maily a svědecké výpovědi
- **Odvolání** je možné podat ve lhůtě 15 dní, má odkladný účinek a neplatí se za něj správní poplatek
- O **soudní přezkum** je možné požádat ve lhůtě 2 měsíců, žaloba nemá odkladný účinek (na návrh lze přiznat), platí se soudní poplatek

26

Děkuji za pozornost

Mgr. Tomáš Liškutín
advokátní kancelář

Radlická 68, Praha 5 - Smíchov

Tel. 720 350 250
E-mail lisikutin@akliiskutin.cz
Web www.akliiskutin.cz

Tato prezentace je informativním studijním materiálem vybraných otázek k pracovnímu právu, nelze ji považovat za právní stanovisko autora. V případě jakýchkoliv nejasností ohledně aplikace příslušných právních předpisů je nutné v konkrétních případech provést konzultaci s odborníkem v dané oblasti (např. advokátem nebo daňovým poradcem).
